

W
W
·
F
A
R
D
B
O
O
K
·
B
L
O
G
F
A
·
C
O
M

دیاست بی مزہ

علی اصغر صفری فردا، نویسنده و مترجم حوزه سلامت

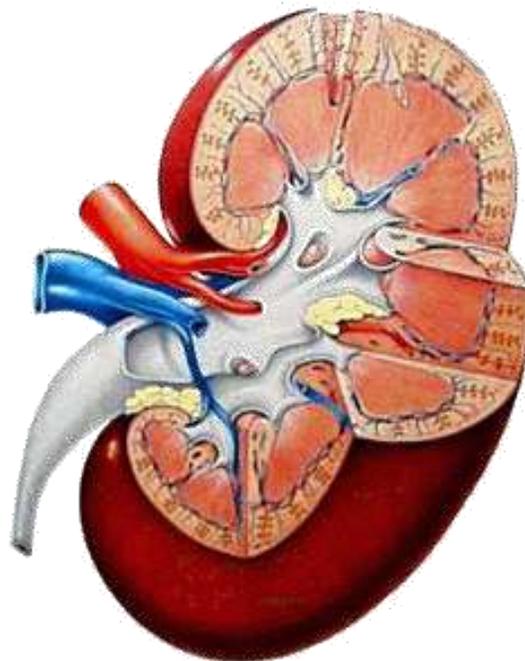
safarifardas@gmail.com

Free
Download

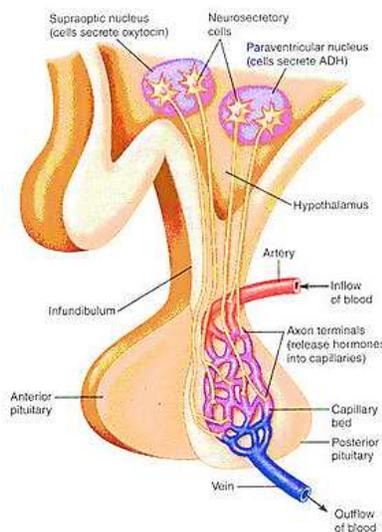

در زمان های دور، پزشکان برای تشخیص بیماری قند، مجبور بودند که ادرار را بچشند و از این طرق متوجه شدند که در برخی افراد با وجود اینکه حجم ادرار و دفعات آن بسیار زیاد است، ولی ادرار شیرین نیست. به همین خاطر به آن، نام دیابت بی مزه دادند. دیابت بی مزه گاهی اوقات به نام "دیابت آبکی" هم شناخته می شود تا با دیابت معمولی یا دیابت قندی افتراق داده شود و بر خلاف آن ارتباطی به بیماری قند ندارد.

هیپوفیز و هورمون هایش

غدد درون ریز، اعضای کوچک ولی ضروری هستند که کلیه هورمون های تنظیم کننده عملکردهای بدن را ترشح می کنند. هیپوفیز، تیروئید، پاراتیروئید و فوق کلیوی از غدد مهم بدن می باشند. هورمون ها هم مواد شیمیایی هستند که توسط غدد درون ریز ترشح شده، فعالیت سلول های خاصی را در بدن تنظیم می کنند. غده هیپوفیز عضوی به اندازه یک انگشتانه است که درست زیر مغز قرار دارد. خیلی سبک است، به طوری که وزنش کمتر از یک گرم و به دو بخش جلوئی و عقبی تقسیم می شود که هر کدام ترشح هورمون های خاصی را بر عهده دارند. هورمون ضد اداری یا "وازوپرسین" توسط قسمت عقبی هیپوفیز ترشح می شود.

سر منشاء بیماری

هر عاملی که موجب بیماری یا نقص عملکرد قسمت عقبی هیپوفیز شود، موجب می شود مقدار بسیار کمی هورمون ضد ادراری تولید شده و بیماری دیابت بی مزه پدید آید. در این بیماری کاهش یا عدم ترشح هورمون ضد ادراری وجود دارد. این هورمون در شرایط طبیعی بر روی کلیه ها موثر بوده و با تغلیظ ادرار و باز جذب قسمت اعظم آب آن، حجم ادرار خروجی را کاهش می دهد.

در دیابت بی مزه به دلیل مشکلات هورمونی باز جذب آب صورت نگرفته و حجم مایعات خروجی از بدن بیش از حد می گردد. رنگ ادرار نیز به همین دلیل زرد نبوده، رنگ پریده یا بی رنگ است و غلظت یا وزن مخصوص آن پایین می باشد. با دفع فراوان آب بدن، ممکن است کاهش پروتئین و ویتامین های ضروری روی داده و اختلال الکترولیتی، خصوصاً با کمبود سدیم یا پتاسیم دیده شود. اختلال الکترولیتی می تواند باعث نامنظمی ضربان قلب، خستگی، و نارسایی احتقانی قلب گردد.

عوامل مهم

از مهم‌ترین عوامل بروز بیماری می‌توان به وجود بدخیمی و تومورهای غدد هیپوفیز اشاره کرد. اعمال جراحی روی هیپوفیز یا استفاده از مواد رادیواکتیو و اشعه درمانی تومورهای مغزی (در نواحی هیپوفیز) عامل دوم ایجاد بروز دیابت بی‌مزه است. عامل دیگر، جراحات شدید به سر در اثر تصادفات و یا صدمات شدید مغزی است که اغلب با شکستگی در جمجمه نیز همراه می‌باشد. در برخی از موارد نیز هیچ‌کدام از عوامل در فرد بیمار دیده نمی‌شود اما فرد به این بیماری مبتلا است که ناشی از مشکلات ژنتیکی است. این بیماران به طور معمول از دوران کودکی، به طور ارثی گرفتار این بیماری هستند و دارای سابقه بیماری در والدین خود می‌باشند. با این وجود در نزدیک به نیمی از موارد دیابت بی‌مزه علت ایجاد بیماری ناشناخته است و شخص بدون داشتن آسیب یا صدمه ای دچار آن می‌گردد.

در یک نوع از دیابت بی‌مزه، با وجود ترشح هورمون ضد ادراری از غده هیپوفیز، کلیه‌ها به هورمون ضد ادراری واکنش نمی‌دهند که به نام دیابت ضد ادراری نفروتیک شناخته می‌شود. این مشکل ممکن است ناشی از مصرف برخی داروها یا نواقص ژنتیکی مادرزادی کلیه‌ها باشد. متأسفانه این مشکل در حال حاضر قابل درمان نبوده و تا آخر عمر با بیمار همراه است. البته برخی درمان‌ها می‌توانند تا حدودی نشانه‌های بیماری دیابت نفروتیک را بهبود بخشند.

گاهی اوقات کمبود هورمون ضد ادراری در دوران حاملگی رخ می‌دهد، که به نام دیابت بی‌مزه حاملگی شناخته می‌شود. درمان آن هم با داروهای حاوی هورمون ضد ادراری صورت می‌گیرد. همراه با درمان، این مشکل نیز در عرض ۴ تا ۶ هفته پس از زایمان مرتفع می‌گردد و بدین ترتیب استفاده از دارو هم متوقف می‌شود. به هر حال ممکن است در حاملگی‌های بعدی هم نشانه‌های بیماری مجدداً ظاهر شود.

نشانه ها

علائم مهم این بیماری عبارت است از دفع مقدار زیاد ادرار رقیق و بدون رنگ (تا ۱۵ لیتر در روز)، تشنگی بیش از حد، یبوست، خشکی دست‌ها و نوشیدن فراوان آب و مایعات که تقریباً در تمام بیماران مبتلا به دیابت بی‌مزه دیده می‌شود. بیدار شدن در هنگام شب برای رفتن به دستشویی و شب ادراری ناخودآگاه از دیگر مشکلات این بیماری است. در نوع شدید بیماری حجم زیادی از مایعات بدن به صورت ادرار از بدن بیمار دفع می‌شود که گاهی این مقدار به حدود ۲۴ لیتر در روز هم ممکن است برسد و شخص بیمار نیاز به ادرار کردن در هر ۳۰ تا ۶۰ دقیقه را احساس می‌کند.

با فرارسیدن فصل سرد سال، تعریق بدن کم صورت می‌گیرد و در نتیجه به میزان ادرار افزوده می‌شود و گاهی نیز ترس، استرس، اسپاسم گردنه مثانه و... باعث بروز حجم زیاد ادرار می‌شوند، ولی در دیابت بی‌مزه با توجه به این که شخص به دفعات فراوان ادرار می‌کند، فرد مبتلا مقدار زیادی آب در روز می‌نوشد. وقتی به هوش باشد صدمه ای برای بدن نخواهد داشت، اما اگر شخص دچار بی‌هوشی شود، دیگر توان نوشیدن و جبران آب دفع شده از بدن را نخواهد داشت.

پایین آمدن وزن مخصوص ادرار صبحگاهی نیز از نشانه های بیماری است، به عنوان مثال اگر وزن مخصوص ادرار صبحگاهی 1.030 باشد، در این بیماران وزن بسیار پایین تر است. بستری کردن و تشنه نگه داشتن بیمار برای چند ساعت و غلیظ نشدن ادرار در این مدت، دلیل محکمی برای تشخیص این بیماری است.

برخورد با بیمار

اگر مقدار لازم آب و مایعات به بدن بیمار نرسد، ممکن است کم‌آبی شدید در بدن شخص ایجاد شود که موجب بروز ضعف، تب، حالت‌های روانی، سستی بیش از حد و مرگ می‌شود. به همین علت در برخورد با این‌گونه بیماران باید آنها را به سرعت به مراکز درمانی منتقل کرد تا در ابتدا، علت بروز بیماری مشخص شود و سپس با درمان ابتدایی موجب جلوگیری از بروز عوارض بیماری در شخص شویم و در نهایت با بررسی دقیق، علت اصلی بروز بیماری کشف و درمان شود. معمولاً دیابت بی‌مزه بیماری است که دائمی است و قابل درمان مطلق نیست اما علائم و نشانه‌های بیماری مانند تشنگی مفرط و دائمی، نوشیدن آب زیاد و ادرار فراوان به مقدار زیاد یا به طور کامل با استفاده از داروهای گوناگون قابل برطرف شدن هستند.

درمان

برای درمان این بیماری، هورمون مورد نظر تهیه شده و همانند قطره بینی یا اسپری مصرف می شود. این هورمون از طریق استنشاق مخاط بینی جذب و اثرگذار است، ولی اگر این بیماری بر اثر اختلال در کلیه باشد، باید ابتدا بیماری کلیوی درمان شود. معمولاً درمان بیماری تا آخر عمر است و بیمار باید همیشه از قطره استفاده کند. گاهی در ایام حاملگی شاهد تشدید بیماری هستیم که بنابه صلاح پزشک متخصص دوز دارو تغییر می کند، ولی آنچه در این بیماری اهمیت دارد، آن است که هر قدر از این دارو کمتر خورده شود و کمتر آب نوشیده شود، کلیه جذب بهتری خواهد داشت.

توصیه آخر

اگر شما یا یکی از اعضای خانواده تان علائم دیابت بیمزه را دارید، همینطور علائم بیماری علی‌رغم درمان رو به بهبود نگذاشته و یا بر اثر مصرف دارو دچار عوارض جانبی شده اید، به پزشک خود مراجعه‌نمایید. رژیم خاصی توصیه نمی‌شود. تا حدی که احساس نیاز دارید آب و مایعات بنوشید.

علی اصغر صفری فرد، نویسنده و مترجم حوزه سلامت

www.fardbook.blogfa.com
www.safari-fard.blogfa.com
safarifardas@gmail.com
safarifardas@yahoo.com

